

## СТАНОВИЩЕ

**От:** доц. д-р Деян Здравков Нейчев, дм, Катедра по Орална хирургия, Факултет по дентална медицина, Медицински университет – Пловдив, член на Научно жури, включен със заповед № Р-109-313/21.07.2025 г. на Ректора на Медицински университет “Проф. д-р Параскев Стоянов”- Варна

**Относно:** Дисертационен труд на тема **„Връзка на пародонталния статус и пародонталната инфекция с коронарната болест“** за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по докторска програма **„Терапевтична стоматология“**, професионално направление **7.2 Дентална медицина**, област на висше образование **7. Здравеопазване и спорт**

**Автор:** д-р Атанаска Атанасова Няголова, редовен докторант към катедра „Пародонтология и дентална имплантология“ на Факултет по дентална медицина при Медицински университет - Варна.

**Научен ръководител:** проф. д-р Стефан Василев Пеев, д.м.н.

### 1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният комплект материали по процедурата на електронен носител са изготвени коректно, като са спазени изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилник за развитието на академичния състав на Медицински университет Варна от 14.04.2025 – Автореферат, Дисертация, публикации и документи на докторанта - копие на публикациите, свързани с темата на дисертацията; Автобиография; копие на диплома за завършена ОКС „Магистър”; заповед за зачисляване; заповед за отчисляване с право на защита; протокол от КС с положително решение за готовността за защита; Списък с публикации свързани с темата.

Д-р Атанаска Атанасова Няголова завършва средното си образование през 2006г. През 2013 година завършва висше образование във ФДМ на МУ-Варна. От 2020г е редовен докторант в катедра „Пародонтология и дентална имплантология“ при ФДМ на МУ-Варна. Владее отлично английски и на добро ниво руски език.

### Актуалност на темата

Представеният дисертационен труд от д-р Атанаска Атанасова Няголова разглежда един от най-актуалните проблеми в съвременната медицина – взаимовръзката между хроничните възпалителни заболявания на пародонта и коронарната артериална болест. Актуалността на темата е изключително висока, обусловена от няколко основни фактора, които са от ключово значение както за общественото здраве, така и за клиничната практика.

Сърдечно-съдовите заболявания са водеща причина за заболяемост и смъртност в световен мащаб. В България, според данните на Националния статистически институт (НСИ), близо една трета от всички смъртни случаи са резултат от исхемична болест на сърцето и мозъчно-съдови заболявания. Тази статистика подчертава социалната значимост на проблема и необходимостта от задълбочено проучване на всички възможни рискови фактори.

От друга страна, пародонтитът е едно от най-разпространените хронични заболявания, засягащо приблизително 11% от световното население в тежките си форми. Освен до загуба на зъби и нарушаване на оралната функция, той води до системна експозиция на патогени и възпалителни медиатори, които могат да окажат съществено влияние върху общото здраве.

В тази светлина, дисертационният труд се позиционира на пресечната точка на тези две социалнозначими заболявания, като проучва патогенетичните механизми, които ги свързват. Авторът правилно поставя акцент върху необходимостта от интердисциплинарен подход, който обединява експертизата на денталната медицина, кардиологията, микробиологията и клиничната лаборатория, за да се постигне цялостно разбиране на проблема.

### **3. Познаване на проблема**

В дисертационния си труд д-р Атанаска Няголова демонстрира задълбочени познания по разработваната тема. Литературният обзор е представен на 38 страници. Докторантът е направил обстоен преглед на литературата свързана с Литературният обзор разглежда връзката между пародонтита и сърдечно-съдовите заболявания (ССЗ), като коронарната артериална болест (КАБ). Той представя пародонтита като незаразно заболяване с висока разпространеност, характеризиращо се с деструкция на тъканите в отговор на патогени в денталния биофилм. В обзора се описват основните пародонтални патогени от червения комплекс (*Tannerella forsythia*, *Porphyromonas gingivalis*, *Treponema denticola*) и *Aggregatibacter actinomycetemcomitans*, както и техните фактори на вирулентност. Заключението подчертава, че въпреки многото доказателства, все още не е категорично установена причинно-следствена връзка между пародонтита и КАБ при човека. Литературният обзор дава актуални данни за разглеждания проблем, като 117 от авторите са от последните 10г. Това определя информираността на дисертанта по проблема и насочва проучванията в правилна посока.

След направеният критичен анализ на литературата, дисертантът е формулирал заключения и обобщения на литературния обзор.

### **Цел и задачи на дисертационния труд**

Целта на дисертационния труд е ясно и прецизно формулирана: „Да се изследва връзката между пародонталния статус, микробиологичния профил на пародонталната инфекция и наличието и тежестта на коронарната артериална болест“. Тази цел е амбициозна и адекватно отразява актуалността на темата.



За да постигне тази цел, д-р Няголова е поставила и успешно изпълнила следните **четири задачи**:

1. **Оценка на клиничния пародонтален статус:** Детайлна и систематична оценка на клиничните параметри на пародонта (дълбочина на пародонтален джоб, клинична загуба на прикрепване, кървене при сондиране, плаков индекс и др.) при пациенти с различна степен на коронарна болест.
2. **Изследване на микробиологичния спектър:** Идентификация на ключови пародонтални патогени в субгингивалната плака, като се използват съвременни методи.
3. **Анализ на лабораторни показатели:** Проследяване на основните лабораторни показатели на системно възпаление (С-реактивен протеин (CRP), интерлевкин-6 (IL-6) и др.) и анализ на тяхната връзка с тежестта на пародонталните и коронарните изменения.
4. **Сравняване на получените данни:** Извеждане на потенциални патофизиологични механизми, обуславящи връзката между пародонтита и коронарната болест, въз основа на съпоставката на всички получени резултати.

Тези задачи са логично структурирани и последователно изграждат цялостното проучване, което води до постигането на поставената основна цел.

#### **Методология на изследването**

Дисертационният труд се отличава с комплексен, съвременен и адекватен методологичен подход. За постигане на поставените задачи, д-р Няголова е използвала набор от методи, които обхващат различни аспекти на изследваните заболявания:

- **Клинична оценка на пародонталния статус:** Приложени са стандартизирани клинични протоколи за измерване на дълбочината на пародонталните джобове, клиничната загуба на прикрепване, кървене при сондиране, както и други индекси.
- **Кардиологична диагностика:** Тежестта на коронарната болест е обективизирана чрез селективна коронарна ангиография, като за оценка на степента на увреждане е използван валидиран индекс като SYNTAX score I.
- **Микробиологични и молекулярни методи:** Използвани са съвременни методи за идентификация на ключови пародонтални патогени, което осигурява прецизни данни за микробиологичния профил на пародонталната инфекция.
- **Лабораторни показатели:** Проведени са анализи на маркери на системно възпаление, като високочувствителен CRP (hs-CRP) и интерлевкин-6 (IL-6), които са важни индикатори за наличието на възпалителен процес в организма.

- **Статистически анализ:** За обработката на данните са използвани адекватни статистически методи, включително корелационен анализ и регресионни модели, което гарантира достоверността на получените резултати.

Методологията е прецизна, съобразена с целите на дисертацията и отразява способността на кандидата да прилага съвременни научни подходи в своята изследователска работа.

## 5. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд на д-р Няголова е правилно структуриран, като съдържа всички основни елементи за представяне на дисертационен труд: съдържание, използвани съкращения, въведение, литературен обзор, цел и задачи, материал и методи, резултати, обсъждане, заключения, изводи, приноси, библиография и приложения. Представеният ми дисертационен труд е написан на 173 страници. Онагледен е с 28 таблици, 44 фигури и 5 приложения. Библиографията включва 392 литературни източника, от които 3 на кирилица и 289 на латиница. Изложението е поднесено достъпно и стегнато.

Собствените проучвания и обсъждане са в обем на 58 страници. Резултатите са точно и коректно описани, пълноценно анализирани с последваща интерпретация и онагледяване с таблици и диаграми. Направения критичен анализ позволява на д-р Няголова да оцени използваните методи и да дефинира осем обобщаващи изводи. Формулираните изводи кореспондират с поставените цел и задачи.

Анализът на представените данни води до няколко важни заключения, които са подробно описани и обсъдени в дисертационния труд:

- Наблюдава се пряка връзка между тежестта на пародонталното заболяване и степента на коронарните увреждания. Пациентите с по-тежък пародонтит са склонни да имат по-изразени изменения на коронарните артерии, което подкрепя хипотезата за взаимовръзката на двете заболявания.
- Установена е по-висока честота на изолиране на ключови пародонтални патогени при пациенти с коронарна болест, в сравнение с контролните групи.
- Лабораторните показатели на системно възпаление, като CRP и IL-6, показват тенденция към повишени стойности при болните с комбинирана патология, което индикира ролята на системното възпаление като свързващо звено.

### Обсъждане и критични бележки

Тези резултати се вписват в глобалните научни усилия за изясняване на ролята на пародонталната инфекция в патогенезата на атеросклерозата. Те дават основание пародонтитът да бъде разглеждан не само като локално заболяване, а като независим рисков фактор, допринасящ за развитието и прогресията на коронарната болест.

В същото време заслужава отбелязване следната критична бележка:

- **Системното възпаление** има специфични характеристики – хроничност, персистентност, мултифакторност и участие на множество биомаркери. В



дисертацията са анализирани някои от тях (CRP, IL-6), но остава въпросът дали тези показатели изчерпват и напълно характеризират системното възпаление, или по-скоро го отразяват частично. Този аспект би могъл да бъде обект на бъдещи задълбочени изследвания.

Друга бележка е свързана с броя на изследваните пациенти. Макар достатъчен за статистическа обработка, той не позволява обстойни подгрупови анализи, които биха обогатили още повече изводите.

Тези бележки обаче не намаляват стойността на труда, а напротив – подчертават неговия потенциал за бъдещо развитие.

## **6. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката.**

Дисертационният труд има както съществени **научни**, така и значими **практически** приноси:

### **Научни приноси:**

- Доказана е пряка корелация между тежестта на пародонталното заболяване и степента на коронарните увреждания, оценени с валидиран клиничен индекс.
- Идентифицирани са специфични пародонтални патогени, които са по-често срещани при пациенти с коронарна болест, което открива нови пътища за изследване на патофизиологичните механизми.
- Проведен е задълбочен анализ на възпалителните маркери и тяхната връзка със сърдечно-съдовата патология, което допринася за по-доброто разбиране на системното възпаление.

### **Практически приноси:**

- Подчертава се необходимостта от комплексен медицински подход към пациента, който включва сътрудничество между стоматолози и кардиолози.
- Дисертацията предоставя научна основа за подобряване на профилактичните стратегии, като ранната диагностика и лечение на пародонталните заболявания се разглеждат като част от превенцията на сърдечно-съдовия риск.
- Трудът създава възможност за интегриране на стоматологичната и кардиологичната грижа в клиничната практика, което може да доведе до по-добри здравни резултати за пациентите.

## **7. Преценка на публикациите по дисертационния труд**

Д-р Няголова представя три публикации свързани с дисертацията.

## 8. Лично участие на докторанта

Проведените изследвания и наблюдения на пациенти и последващите от тях резултати, изводи и приноси в дисертационния труд са лично дело на автора.

## 9. Автореферат

Сдържанието и качеството на автореферата съответства на разработения труд. Той е притежава следните части: въведение, цел и задачи, материали и методи, резултати и обсъждане, изводи, приноси и публикации свързани с дисертационния труд. Отражава основните резултати, постигнати в дисертацията, направените изводи, приноси и публикации.

## Заклучение

Представеният ми за становище дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагането му. Дисертационният труд на д-р Атанаска Атанасова Няголова е оригинален, научно обоснован и практически значим. Авторът е демонстрирал задълбочени познания в областта на пародонтологията, умение да работи интердисциплинарно и да прилага комплексен научен подход.

Дисертационният труд показва, че докторантът **д-р Атанаска Атанасова Няголова** притежава теоретични знания и професионални умения по научната специалност „Терапевтична стоматология“. На базата на обстойния анализ, считам, че дисертационният труд на д-р Атанаска Атанасова Няголова напълно отговаря на всички изисквания за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** и давам положителна оценка за дисертационен труд на тема **„Връзка на пародонталния статус и пародонталната инфекция с коронарната болест“**. Въз основа на гореизложеното, препоръчвам на Уважаемото научно жури да гласува **положително** за присъждането на образователната и научна степен **„доктор“** на **д-р Атанаска Атанасова Няголова**.

Гр. Пловдив

18.09.2025г

доц. д-р Деян Нейчев, дм

Заличено на основание чл. 5,  
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)  
2016/679